

Integriteitsprotocol GroenLinks

Vastgesteld in herziene versie door het partijbestuur dd. 6 juli 2016

Inleiding

In dit protocol is vastgelegd wat GroenLinks verstaat onder het begrip integriteit, met welke criteria en aan de hand van welke waarden de partij integriteit toetst, hoe de verantwoordelijkheden zijn vastgelegd en hoe integriteit getoetst wordt in kandidaatstelselingsprocedures.

1. Definitie

Integriteit draait om het nemen van verantwoordelijkheid als functionaris of politicus van GroenLinks en de bereidheid om daarover verantwoording af te leggen.

Concreet betekent integriteit voor ons:

- Doen wat je zegt: eenheid in woorden en gedrag
- Doen wat bij je rol hoort: gedrag dat past bij wat van je verwacht wordt
- Doen wat is afgesproken: gedrag dat past binnen wetten, regels en afspraken

Om daaraan te kunnen voldoen is het van belang dat iedereen die actief is binnen GroenLinks beschikt over een eigen moreel kompas en afwegingen maakt op basis van onze uitgesproken en onuitgesproken normen.

Integriteit is gestoeld op de volgende waarden:

- Moraliteit (of: moreel besef): de functionaris is zich scherp bewust van de voorbeeldrol die hij of zij in de samenleving heeft t.a.v. morele en ethische afwegingen.
- Onafhankelijkheid: de functionaris vermijdt belangenverstrengeling en de schijn daarvan.
- Transparantie: de functionaris is open over o.a. nevenfuncties, neveninkomsten, declaraties, ontvangen en betaalde giften etc. en is in redelijkheid proactief in het verstrekken van informatie daarover.
- Vertrouwelijkheid: de functionaris gaat zorgvuldig om met kennis en informatie.
- Zorgvuldigheid: respect voor allen en kent gelijke rechten toe aan alle individuen en instanties.
- Loyaliteit: de functionaris is loyaal aan de partij en de kiezers. Integriteit kan onder druk komen te staan (d.w.z.: een integriteitsprobleem opleveren) als er sprake is van (vermeende) aantasting van vertrouwen of reputatie door:
 - (Structureel) verschil in woorden en gedrag
 - Gedrag dat afwijkt van normen die horen bij een functie of positie
 - Grensoverschrijdend gedrag (gedrag dat bestaande codes, wetten/regels of afspraken overschrijdt, zoals daar onder andere zijn interne GroenLinks regels en afspraken over opdrachten, het meenemen van zetels etc.)
- Belangenverstrengeling of beïnvloeding
- Persoonlijke omstandigheden
- Gedragingen uit het verleden.

Niet-integer gedrag kan bestaan zonder dat er sprake is van opzet of onwettelijk gedrag.

2. Verantwoordelijkheden

De verantwoordelijkheid voor integer gedrag ligt bij:

1. de persoon zelf (primair)
 2. degene(n) die hem of haar geselecteerd hebben (secundair)
 3. degene(n) die zijn of haar functioneren beoordelen of verantwoordelijk zijn (in laatste instantie)
- Iedereen is primair zelf verantwoordelijk voor zijn of haar integriteit. Die moet tot uiting komen in ieders gedrag bij de uitoefening van rol of functie binnen GroenLinks en op de wijze waarop hij of zij omgaat met relevante gedragingen in het verleden, inclusief de melding van mogelijke integriteitsproblemen.
 - Afhankelijk van de situatie zijn anderen (mede) verantwoordelijk voor het afhandelen en signaleren van integriteitskwesties, denk daarbij aan functionerings-commissies en voorzitters van (afdelings-)besturen en fracties.

- Het partijbestuur van GroenLinks is eindverantwoordelijk voor het opstellen van beleid en het (doen) organiseren van de preventieve taken. De partijvoorzitter is portefeuillehouder voor Integriteitszaken.

Uiteindelijk kan of moet het partijbestuur ingrijpen of handelen als de integriteit van GroenLinks als geheel in het geding is. Daartoe hanteert GroenLinks intern een leidraad voor woordvoering en eventuele crisiscommunicatie.

Het is van belang om wat betreft eventuele consequenties eenduidig en helder te zijn: de persoon in kwestie is verantwoordelijk en zal daar bij schending van integriteit de consequenties van moeten dragen (eventueel na terugroeping of roeyement door of namens het Partijbestuur).

3. Werkwijze Integriteitstoets bij kandidaatstelling

De integriteitstoets behoort tot de vaste procedure bij kandidaatstellingen binnen GroenLinks. Het doel van de toets is om na te gaan of er gedragingen in het verleden of het privé-leven van een kandidaat zijn, die als niet integer ervaren kunnen worden. Als er zulke situaties zijn, is dat niet per definitie een reden om iemands kandidatuur af te wijzen. Ook hoeven die situaties niet per definitie bekend gemaakt te worden; de partij moet er echter wel van op de hoogte zijn.

Een belangrijke vraag bij de beoordeling van integriteit is hoe de kandidaat zelf omgaat (of eerder is omgegaan) met situaties of gedragingen die vallen onder integriteitsproblemen. Belangrijk is vooral of iemand transparant in zijn of haar handelen is en waar mogelijk inspanningen heeft verricht om de integriteit te herstellen. Ook is de vraag hoe hij of zij terugkijkt op de betreffende voorvallen of situaties van belang.

Kandidatencommissies worden geacht in redelijkheid onderzoek te doen om eventuele integriteitskwesties te achterhalen. Desondanks blijft het belangrijkste uitgangspunt dat de sollicitant zelf verantwoordelijk is voor het inzicht in welke zaken gevoelig kunnen liggen en het melden hiervan.

Stappenplan toetsing bij kandidaatstelling

Kandidatencommissies volgen het volgende stappenplan voor de integriteitstoets. Als twijfel ontstaat over een voor te dragen sollicitant, informeert de voorzitter van de kandidatencommissie de partijvoorzitter of voorzitter van het afdelingsbestuur, als portefeuillehouder Integriteit.

1. Briefing / training kandidatencommissies

Bij de start van een kandidaatstellingsprocedure wordt de kandidatencommissie zorgvuldig gebriefd en getraind in het goed onderzoeken van de integriteitsvraag. Dit kan bijvoorbeeld door dilemmasessies, training in gespreksvaardigheden, referenten- en internetonderzoek.

2. Vragenlijst en verklaring

Sollicitanten vullen een vragenlijst in en ondertekenen een integriteitsverklaring. In de vragenlijst wordt nadrukkelijk gevraagd naar mogelijk controversiële of belastende gebeurtenissen of omstandigheden, binnen en buiten de partij. Uiteraard hoeft een bevestigend antwoord op een van de vragen niet tot een negatief oordeel over de integriteit te leiden, maar het is belangrijk dat de partij op de hoogte is van mogelijke integriteitsvraagstukken.

3. Eerste gesprek

Tijdens het eerste gesprek bevestigt de kandidatencommissie de sollicitant over integriteit. Dit gebeurt aan de hand van de ingevulde vragenlijst; daarnaast is het belangrijk dat de commissie goed doorvraagt om te achterhalen of er zaken zijn die de sollicitant zelf niet als integriteitsrisico inschat. De kandidatencommissie kan verder casuïstiek gebruiken om het gesprek over integriteit te verdiepen.

4. Referenten en internetonderzoek

De kandidatencommissie bevestigt referenten van sollicitanten die voor een tweede gesprek worden uitgenodigd, aan de hand van het profiel dat voor de functie is opgesteld

en kan daarbij ook zaken op het gebied van integriteit bespreken. Daarnaast doen kandidatencommissies onderzoek op het internet naar sollicitanten (oa bij 'reguliere' en sociale media).

5. VOG

Sollicitanten die voor een tweede gesprek worden uitgenodigd voor **landelijke functies**, vragen een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) aan.

6. Nader onderzoek integriteitskwesties

Als de kandidatencommissie van mening is dat er aanleiding is om de integriteitsvraag nader te bespreken, dan:

- stelt zij de kandidaat op de hoogte van haar twijfels en verzoekt hem of haar meer informatie te verstrekken over de zaak die de twijfels gewekt heeft, en mogelijk ook meer referenties;
- stelt zij vast of de ingebrachte informatie/referenties een objectief beeld van de zaak schetsen;
- stelt zij samen met de sollicitant een overzicht van ter zake doende onderwerpen op als agenda voor een of meer vervolggesprekken;
- in uitzonderlijke gevallen kan de kandidatencommissie via de voorzitter van het partijbestuur informatie inwinnen bij de AIVD;
- na afronding van het aanvullend onderzoek, stelt de commissie het definitieve kandidatenadvies vast.

Bewaartermijn gegevens

De kandidatencommissie zorgt ervoor dat alle vertrouwelijke gegevens van en over kandidaten na afloop van de interne verkiezingen worden vernietigd, met uitzondering van de bereidverklaringen en de door kandidatencommissies voor landelijke procedures verzamelde gegevens inzake integriteit van kandidaten. Deze gegevens worden onder verantwoordelijkheid van de partij- of afdelingsvoorzitter bewaard voor een maximale periode van vijf jaar. De bewaartermijn wordt verlengd als kandidaten zich in een nieuwe procedure opnieuw kandidaat stellen. De informatie is slechts toegankelijk voor de partij- of afdelingsvoorzitter, kandidatencommissies en de betrokken kandidaat. De wijze waarop gegevens of oude feiten worden gewogen, is telkens de verantwoordelijkheid van de dan functionerende kandidatencommissie. Daarbij is "de kennis van nu" leidend, alsmede het getoonde inzicht en transparantie van de betreffende kandidaat zelf.

Integriteitsverklaring voor GroenLinks-kandidaten

vastgesteld in herziene versie door het partijbestuur dd. 6 juli 2016

GroenLinks praat met alle kandidaten voor politieke en bestuursfuncties over Integriteit. Het doel van het gesprek is zo veel mogelijk transparantie te verkrijgen over kwesties die (kunnen) raken aan je integriteit.

Wij hanteren hierbij een brede definitie van integriteit, zoals omschreven in het hier bijgevoegde Protocol.

Om het gesprek goed te kunnen voeren stellen we hieronder een aantal vragen. De vragen zijn bedoeld om scherp na te denken over wat voor soort dingen in het kader van een gesprek over integriteit aan de orde kunnen zijn. We vragen je daarom voorafgaand aan het gesprek met de kandidatencommissie onderstaande vragen in te vullen en te ondertekenen.

Uiteraard is dit een vertrouwelijk gesprek. Mocht het persoonlijke zaken betreffen waarover je vertrouwelijk enkel met de voorzitter wilt spreken geef dat dan aan.

Privé zaken

Is of was er iets in je persoonlijk doen of laten, of in dat van jouw naasten, waardoor je in opspraak zou kunnen komen of chantabel bent?

Belangenconflicten

Heb je betaalde of onbetaalde functies of belangen (gehad) in organisaties die jouw toekomstige functie kunnen raken? Zo ja welke?

Bekleed je functies die volgens de GroenLinks Statuten onverenigbaar zijn met de nieuwe functie? Zo ja ben je bereid die andere functie(s) op te zeggen wanneer je daadwerkelijk gekozen wordt?

Ben je ooit (actief) lid geweest van organisaties die sterk in tegenspraak zijn met het GroenLinks gedachtegoed?

Partijzaken

Zijn er momenten geweest dat je grote onenigheid hebt gehad met individuen/groepen binnen GroenLinks?

Heb je tot op heden voldaan aan je financiële verplichtingen aan de partij? (Contributie, afdracht) (het partijbestuur behoudt zich het recht voor de betalingsverplichting van de kandidaten te checken)

Mediazaken

Hebben er in het verleden negatieve berichten over jou, of jouw naasten, in de (sociale) media gestaan? Waar ging dit over? Wat heb je daarmee gedaan?

Heb je in het verleden uitlatingen gedaan die sterk in tegenspraak zijn met het Groen-Links gedachtegoed? Hoe sta je daar nu tegenover?

Juridische zaken

Ben je wel eens in aanraking geweest met justitie? Wat was het geval?

Ben je wel eens straf- of civielrechtelijk vervolgd en veroordeeld voor het plegen van een delict?

Ben je wel eens van iets vrijgesproken? Indien ja, waarvan? Heb je schadevergoeding gekregen?

Is er wel eens aangifte tegen je gedaan? Waarom?

Heb je zelf weleens aangifte van iets of tegen iemand gedaan? Indien ja, wat was de inhoud en op welke gronden heb je dat gedaan?

Overig

Zijn er zaken in de integriteitscode of in de werkwijze waar je moeite mee hebt?

Zijn er wellicht andere zaken waarvan je vindt dat ze gemeld moeten worden?

ONDERTEKENING

Hierbij verklaar ik dat ik het protocol onderschrijf en bij de vragen naar eer en geweten alles heb gemeld wat in dit kader van belang is.

..... 20...,

te(plaats),

Door(naam)

Handtekening

BIJLAGE 2: Bepalingen in Statuten en Huishoudelijk Reglement GroenLinks m.b.t. integriteit (versie 1 februari 2015)

Statuten Artikel 4. Kandidatuur

1. Leden hebben het recht zich kandidaat te stellen voor alle functies binnen GroenLinks en voor alle kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende organen.
2. In het huishoudelijk reglement kan worden bepaald dat een kandidaat moet worden voorgedragen door: een in het huishoudelijk reglement omschreven minimumaantal of –percentage aan leden, of het partijorgaan dat belast is met de selectie van kandidaten.
3. In het huishoudelijk reglement kan de kandidatuur voor daarin aangeduide functies en verkiezingen afhankelijk worden gesteld van een beoordeling van haar of zijn integriteit.
4. Niemand kan tegelijkertijd zijn:
 - lid van meer dan één vertegenwoordigend orgaan (gemeenteraad, deelgemeenteraad, provinciale staten, waterschapsbestuur, Eerste of Tweede Kamer, Europees Parlement);
 - lid van een vertegenwoordigend orgaan en lid van het partij- of afdelingsbestuur op hetzelfde niveau; ambtsdrager (burgemeester, wethouder, gedeputeerde, minister, staatssecretaris) en lid van het partij- of afdelingsbestuur op hetzelfde niveau;
 - ambtsdrager en lid van een vertegenwoordigend orgaan, op welk niveau dan ook;
 - lid van het partijbestuur, de toezichtraad, het congrespresidium of de commissie voor geschil en beroep;
 - lid van een kandidatencommissie en kandidaat voor het orgaan waarvoor de commissie is ingesteld;
 - lid van het afdelingsbestuur en lid van de kascommissie van die afdeling;
 - in dienst van bestuur of fractie en lid van dat bestuur of die fractie.
5. GroenLinks bevordert evenredige deelname aan alle functies die in en namens de partij worden vervuld door haar leden ongeacht sekse, seksuele voorkeur, religie, huidskleur, nationaliteit, culturele achtergrond, leeftijd of gezondheid.

HR Artikel 10. Protocollen

1. Het partijbestuur stelt een integriteitsprotocol vast. Daarin wordt geregeld hoe de verantwoordelijke kandidatencommissie de integriteit van kandidaten beoordeelt.

(...)

HR Artikel 12. Lijsttrekkersreferendum

(...)

3. De commissie beoordeelt de kandidaten aan de hand van het integriteitsprotocol. Is zij van oordeel dat problemen rond de integriteit van een kandidaat een ernstig risico vormen, dan laat zij die kandidaat niet toe tot het referendum. De kandidaat kan dat oordeel ter toetsing voorleggen aan de commissie voor geschil en beroep. De commissie voor geschil en beroep kan bepalen dat de kandidaat wordt toegelaten. Voor de kandidaten bekend worden gemaakt krijgen zij de gelegenheid zich terug te trekken.

(...)

HR Artikel 13. Het opstellen van de kandidatenlijst

(...)

2. De externe kandidatencommissie beoordeelt de kandidaten aan de hand van het integriteitsprotocol. Is zij van oordeel dat problemen rond de integriteit van een kandidaat een ernstig risico vormen, dan laat zij die kandidaat niet toe tot de stemming op het congres. De kandidaat kan dat oordeel ter toetsing voorleggen aan de commissie voor geschil en beroep. De commissie voor geschil en beroep kan bepalen dat de kandidaat wordt toegelaten tot de stemming. Voor de kandidaten bekend worden gemaakt krijgen zij de gelegenheid zich terug te trekken.

3. Een lid kan voorts worden voorgedragen door de externe kandidatencommissie. De commissie draagt geen kandidaten voor als problemen rond haar of zijn integriteit een ernstig risico vormen.

(...)

HR Artikel 22. Kandidaatstelling voor vacante functies in het partijbestuur

(...)

2. De interne kandidatencommissie beoordeelt de kandidaten aan de hand van het integriteitsprotocol. Is zij van oordeel dat problemen rond de integriteit van een kandidaat een ernstig risico vormen, dan laat zij die kandidaat niet toe tot de stemming op het congres. De kandidaat kan dat oordeel ter toetsing voorleggen aan de commissie voor geschil en beroep. De commissie voor geschil en beroep kan bepalen dat de kandidaat wordt toegelaten tot de stemming op het congres.

3. Een lid kan voorts worden voorgedragen door de interne kandidatencommissie. De commissie draagt geen kandidaten voor als problemen rond haar of zijn integriteit een ernstig risico vormen. (...)